

SORTIMENT 2024.

www.sesvanderhave.com

POŠTOVANI,

Bliži se kraj još jedne proizvodno-poslovne godine, i kao i obično osećamo potrebu da iz naše vizure napravimo kratak osvrt i svojevrsnu analizu elemenata agro-biznisa koji su doprineli aktuelnoj situaciji u branši, a koja se nažalost ne može okarakterisati kao zavidna.

Pre svega da počnemo od proizvodnih faktora, na prvom mestu klimatskih prilika, koje i dalje svojim ekstremnim oscilacijama nepovoljno utiču na sam tok vegetacije šećerne repe i time doprinose velikim izazovima ne samo u domenu tehnologije proizvodnje šećerne repe, nego nažalost, i u domenu organizacije kampanje vađenja i prerade iste. Nažalost svedoci smo jedne od, može se slobodno reći, najtežih kampanja vađenja i prerade šećerne repe u skorijoj istoriji srpskog šećeranstva.

Šta je uslovilo ovaku situaciju?

- Pre svega, na početku spomenute klimatske prilike, odnosno klimatske neprilike, da budemo precizni, koje su pratile čitavu vegetaciju šećerne repe, okarakterisane nepravilnim rasporedom obilnih padavina praćenih ekstremnim temperaturnim oscilacijama. Usled toga dva proizvodna regiona, Srem i Banat su se suočili sa pojmom gumoze i truleži šećerne repe već u avgustu mesecu, što je ujedno bio i prvi problem za normalan i očekivan početak kampanje prerade šećerne repe. Nako toga klimatski ekstremi u vidu natprosečno visokih temperatura za mesec septembar i oktobar su istovremeno doprineli ubrzanim propadanju useva šećerne repe a šećerane onemogućile da optimiziraju svoju logistiku i podignu kapacitete prerade na maksimalne nivoe. Sve skupa, doprinelo je značajnom umanjenju proizvodnih rezultata šećerne repe sa jedne strane, i enormnom povećanu troškova prevoza i prerade iste sa druge, u pomenutim regionima Srema i Banata, dok je u isto vreme proizvodnja šećerne repe u regionu Bačke, upravo zahvaljujući klimatskim ekstremima koji su imali manje negativan uticaj na ovaj region, pa i nekim drugim osobenostima proizvodnje u ovom regionu omogućili da se zabeleže i neki od rekordnih proizvodnih rezultata a i da kampanja vađenja i prerade šećerne repe ide nesmetano, pa čak da bude i ispomoć za druga dva, ugrožena regiona.

Nažalost u ovakovom scenaru, očekivanja i predviđanja i ugovornih strana u ovom poslovnom odnosu su bila izneverena, i na kraju krajeva primorana na mnoge „iznudjene“ poteze sa obe strane, što nažalost ostavlja

gorak ukus kampanje koja je još u toku. Sa druge strane, kao svetao primer imamo situaciju u regionu Bačke koja ne samo da je doprinela prevazišenju problema u tekućoj kampanji nego je dala i domaći zadatak da se adekvatnom analizom iznudu rešenja za održivu proizvodnju u ostala dva ugrožena regiona.

Svakako da je domen genetike, odnosno selekcije jedan od primarnih alata kojim će se morati rešavati postojeća situacija i izazovi u proizvodnji šećerne repe ali ništa manje od toga ne treba zanemariti ostale alate koji se tiču revidiranja same tehnologije proizvodnje sa posebnim akcentom na zaštitu i negu samog useva tokom čitave vegetacije.

Kako proizvodnja šećerne repe izgleda iz finansijskog ugla?

-Moglo bi se reći dvojako, proizvođači pa i prerađivači u dva pogodjena regiona sigurno da nemaju činjenica i argumenata koji bi ih učinili zadovoljnim ostvarenim poslovnim rezultatom, posebno u situaciji kad je šećerna repa trebala finansijski da „iznese“ cenovni hendi-kep svih ostalih ratarskih kultura, dok sa druge strane proizvodnja i prerada u regionu Bačke ostavlja prostor da ostvareni rezultati na kraju kampanje budu na obostrano zadovoljstvo, i ujedno ulije nadu da se i u druga dva regiona učinjena šteta u narednim godinama može ispraviti. Naravno, uzimajući u obzir aktuelne cene šećera na evropskim tržištima svakako da će šećerna repa kao kultura imati najveći finansijski potencijal.

Što se tiče kompanije SESVanderHave, trudeći se da u što kraćem vremenskom periodu damo svoj doprinos rešavanju aktuelnih problema u proizvodnji šećerne repe na našem području, stavićemo na raspolaganje sve svoje kapacitete kao internacionalna kompanija i uposlitи svoje znanje i iskustvo.

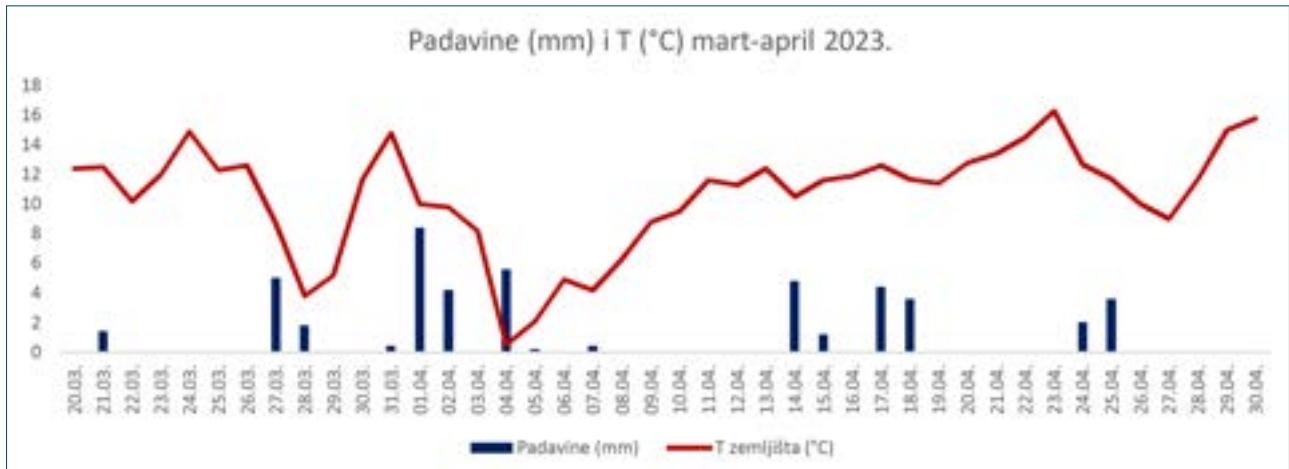
Sa željom da narednu godinu učinimo uspešnijom od aktuelne, želimo vam svako dobro!

Srdačno,

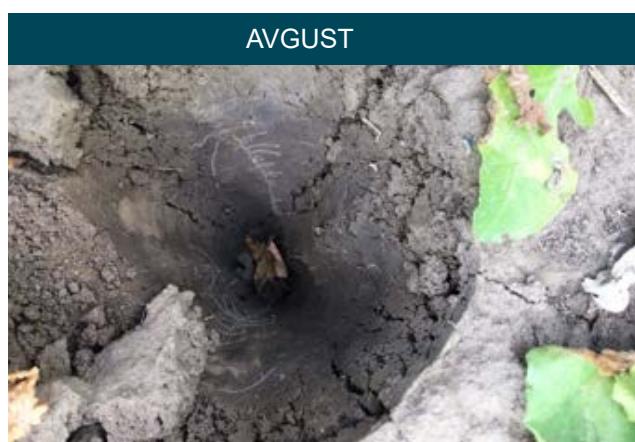
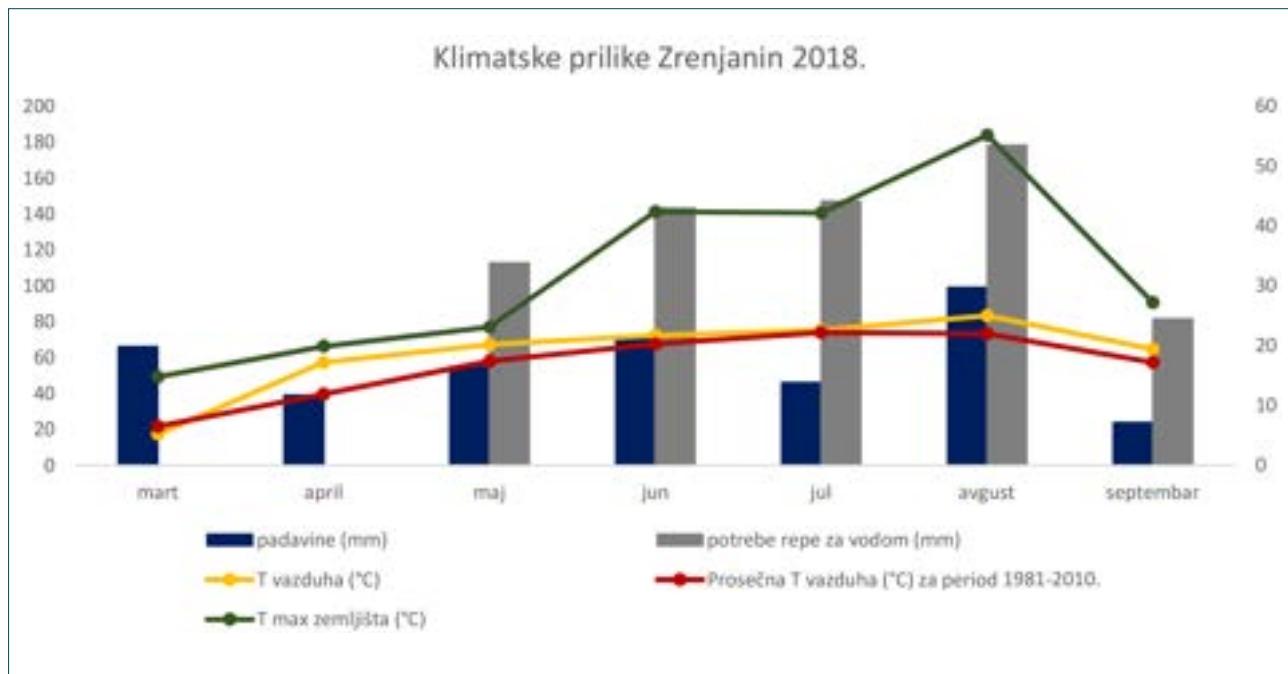
Darko Maletić
General Manager
SESVANDERHAVE SRB d.o.o.

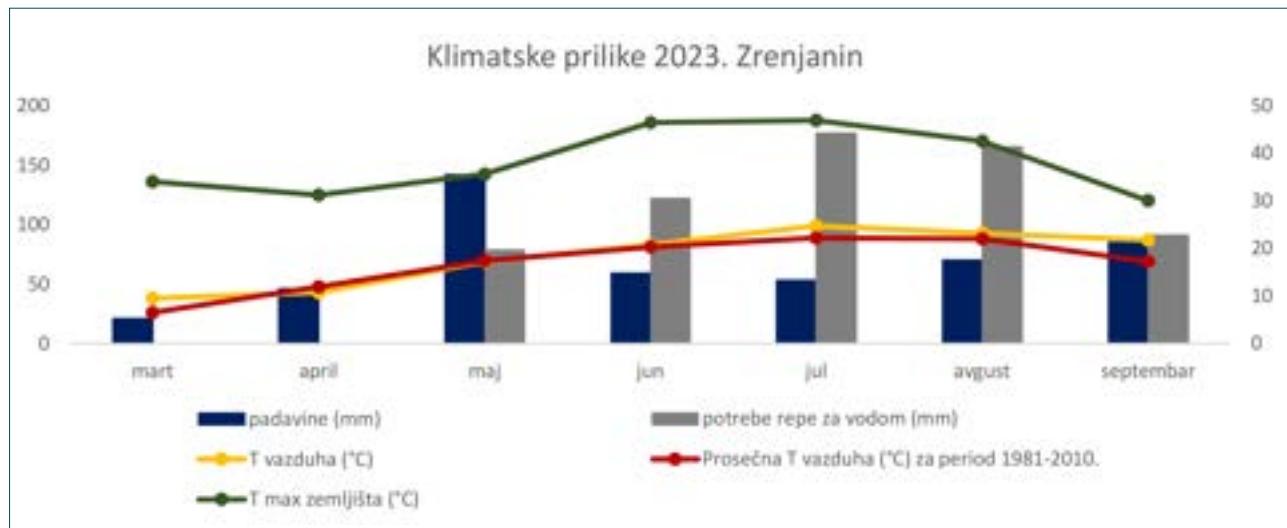
A handwritten signature in dark ink, appearing to read "Darko Maletić".

Kvalitet setve

Klimatski ekstremi (Abiotički faktori)

Easy beet

- Zahvaljujući polegnutom položaju listova konkuriše probijanju korova kasnije u vegetaciji!
- Zahvaljujući multi-genu tolerantna je na više značajnih prouzrokovaca bolesti!
- Zahvaljujući maloj glavi i čvrstom epidermisu omogućava lagerovanje sa minimalnim gubicima!

Multi-gen (širok spektar tolerantnosti na bolesti)	Singl gen (1 dominantna tolerantnost na bolest)
Držanje pod kontrolom većeg broja bolesti	Prostor za razvoj ostalih bolesti
Sorta stabilnija	Sorta stabilna
Opredeljena za terene sa nepoznatom problematikom (nemapirane terene)	Opredeljena za terene sa poznatom problematikom (mapirane terene)

NOVARIZOMANIJA &
CERKOSPORA

DESEDA

- TIP SORTE: "NZ"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji/visok

RIZOMANIJA
TOLERANTNACERCOSPORA
TOLERANTNARIZOKTONIJA
TOLERANTNASTRES
TOLERANTNANEMATODE
TOLERANTNAPRIMED
SEEDS

DESEDA

Rizomanija	■■■■■
Rizoktonija	■■■■■ ■■■■■
Cercospora	■■■■■
Nematode	■■■■■ ■■■■■
Stres	■■■■■ ■■■■■

RIZOMANIJA &
NEMATODE

TRAPER

- TIP SORTE: "NZ"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji/visok

RIZOMANIJA
TOLERANTNACERCOSPORA
TOLERANTNARIZOKTONIJA
TOLERANTNASTRES
TOLERANTNANEMATODE
TOLERANTNAPRIMED
SEEDS

TRAPER

Rizomanija	■■■■■
Rizoktonija	■■■■■ ■■■■■
Cercospora	■■■■■ ■■■■■
Nematode	■■■■■
Stres	■■■■■ ■■■■■

NOVA

NOVA

RIZOMANIJA &
RIZOKTONIJA

DRAGON

- TIP SORTE: "NZ"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji/visok

RIZOMANIJA
TOLERANTNA

CERCOSPORA
TOLERANTNA

RIZOKTONIJA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

DRAGON

Rizomanija	■■■■■
Rizoktonija	■■■■■ ■■■■■
Cercospora	■■■■■ ■■■■■
Nematode	■■■■■ ■■■■■
Stres	■■■■■ ■■■■■

■ Poseduje osobinu ■■ Nizak nivo ■■■ Srednji nivo ■■■■ Visok nivo ■■■■■ Veoma visok nivo

RIZOMANIJA &
RIZOKTONIJA

TRIVOR

- TIP SORTE: "NZ"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji/visok

RIZOMANIJA
TOLERANTNA

CERCOSPORA
TOLERANTNA

RIZOKTONIJA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

TRIVOR

Rizomanija	■■■■■
Rizoktonija	■■■■■ ■■■■■
Cercospora	■■■■■ ■■■■■
Nematode	■■■■■ ■■■■■
Stres	■■■■■ ■■■■■

Nematode

Sumnjate da je vaše polje zaraženo?

EASYbeet

RIZOMANIJA &
CERKOSPORA

DESEDA

NOVA

Sigurni ste da je vaše polje zaraženo?

EASYbeet

RIZOMANIJA &
NEMATODE

TRAPER

NOVA

RIZOMANIJA &
NEMATODE

BISON

Cercospora

Adekvatna zaštita, sorta Manitou, 27.09.2023.

Neadekvatna zaštita, sorta Manitou 04.09.2023.

CONVISO® SMART Tehnologija

Cuscuta sp.

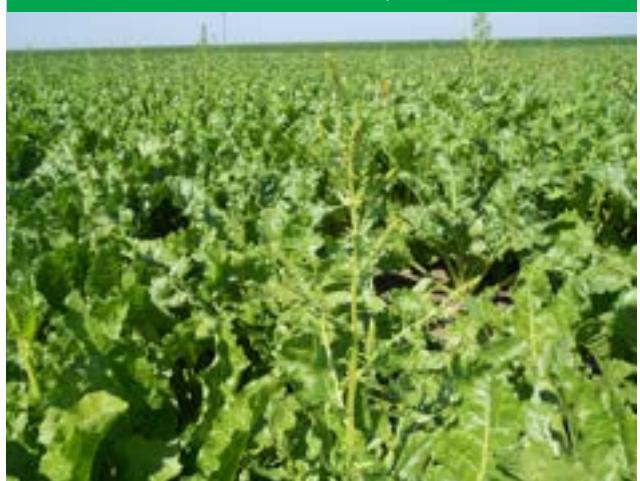
Cuscuta sp.

Samonikla repa

Samonikla repa

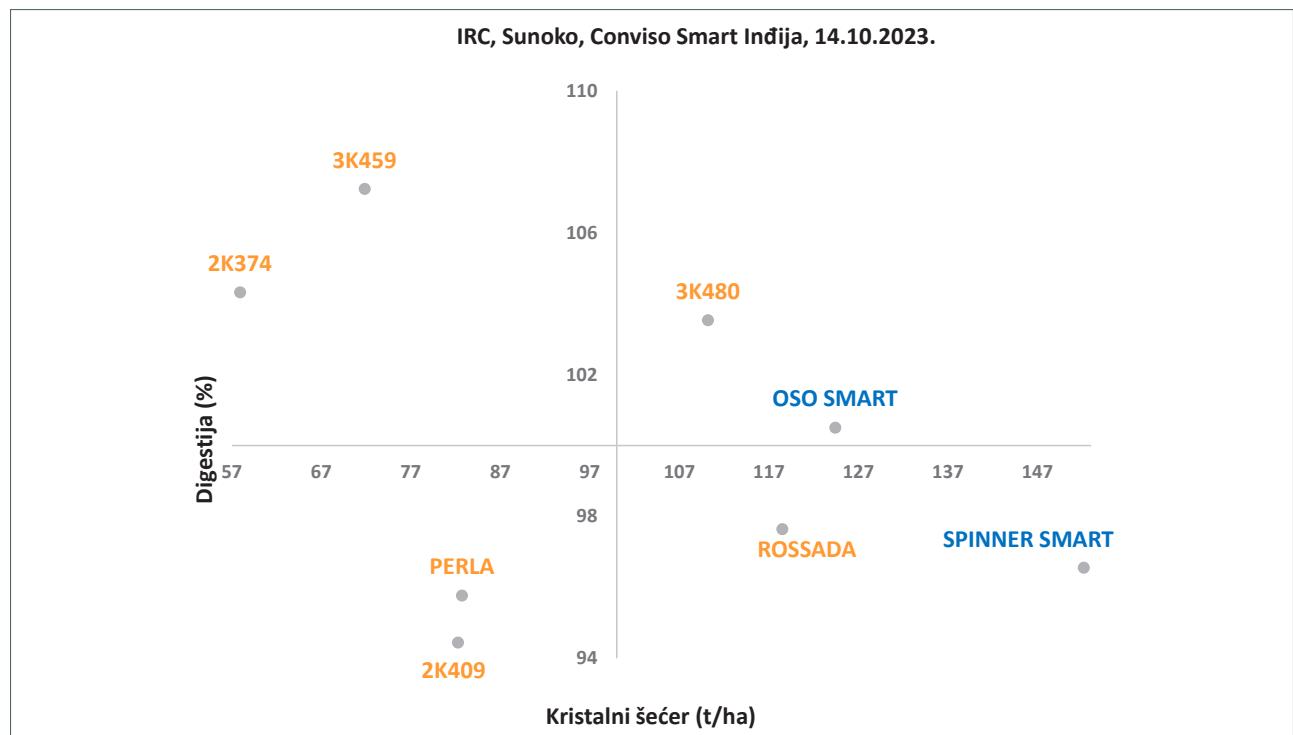
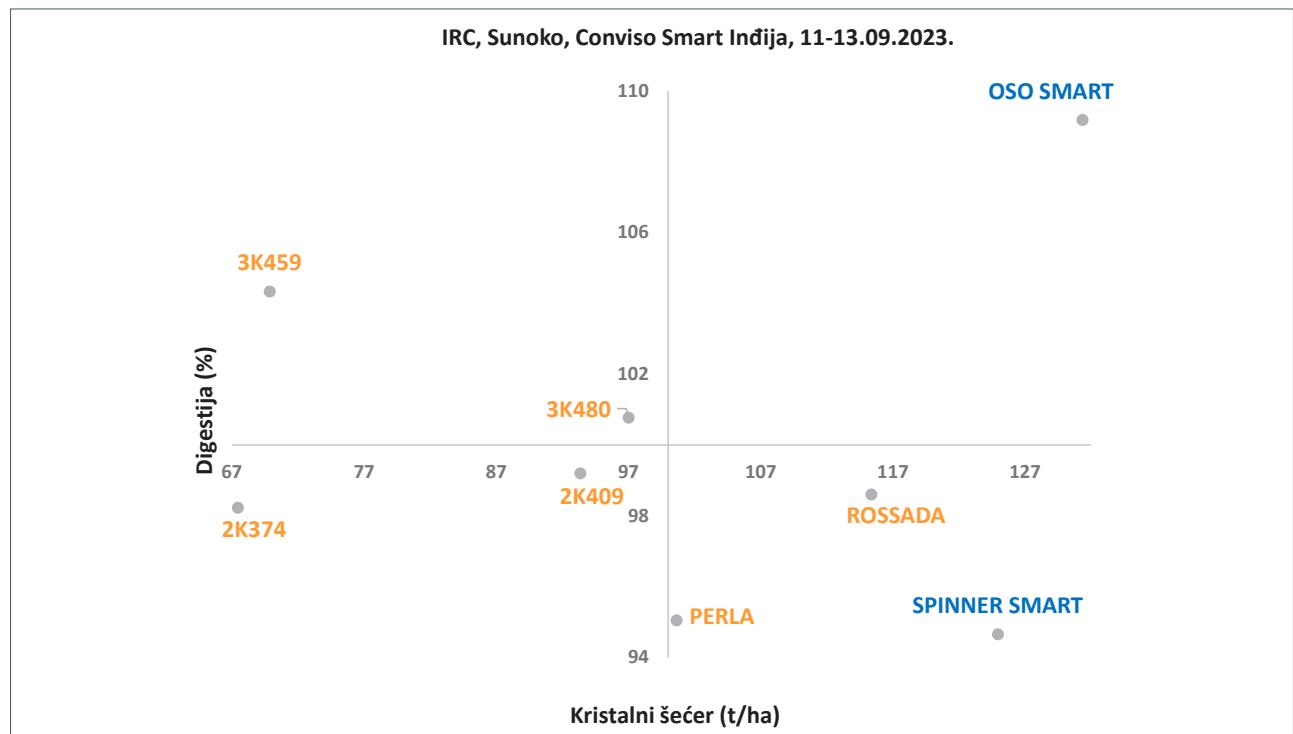
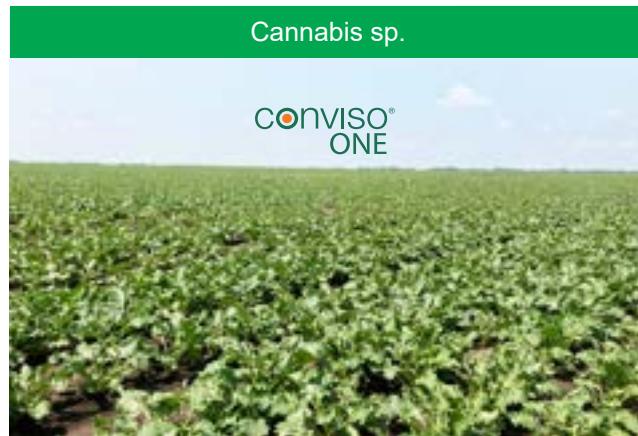

Abutilon theophrasti

Abutilon theophrasti

CONVISO® SMART

SPINNER SMART

- TIP SORTE: "NZ"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: srednji
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji/visok

RIZOMANIIA
TOLERANTNA

RIZOKTONIIA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

CONVISO® SMART

OSO SMART

- TIP SORTE: "NZ"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: srednji
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji/visok

RIZOMANIIA
TOLERANTNA

RIZOKTONIIA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

SPINNER SMART

Rizomanija	█ █ █ █ █
Rizoktonija	█ █ █ █ █
Cercospora	█ █ █ █ █
Nematode	█ █ █ █ █
Stres	█ █ █ █ █

OSO SMART

Rizomanija	█ █ █ █ █
Rizoktonija	█ █ █ █ █
Cercospora	█ █ █ █ █
Nematode	█ █ █ █ █
Stres	█ █ █ █ █

Gumoza šećerne repe

- Opažena je prvi put u severnoj Bačkoj i centralnom Banatu 60-ih godina prošlog veka
- Nakon perioda epidemije tokom kasnih 60-tih godina, gumoza šećerne repe je ostala sporadično prisutna tokom svake sezone, sa većim prisustvom tokom sušnih sezona
- Epidemija gumoze šećerne repe se ponovo javila 2018. u Srbiji

Uzročnik: *Candidatus phytoplasma solani*

- Na oglednim poljima Instituta za ratarstvo i povrtarstvo gumoza se javlja svake godine u različitom intenzitetu. Analizom gumenastih korenova uradjenim na Institutu za pesticide i zaštitu životne sredine utvrđeno je prisustvo fitoplazme „*Candidatus Phytoplasma solani*“ (Čurčić i sar. 2020). Ovo je prvi nalaz u svetu koji je povezao simptome gumoze šećerne repe sa stolbur fitoplazmom

Vektor: *Reptalus quinquecostatus*

Istraživanjima sprovedenim u okviru projekta SUGARBETY finansiranog od strane Fonda za nauku Republike Srbije dr Andrea Kosovac i saradnici (2023) su identifikovali glavnog vektora za pojavu epidemije gumoze u Srbiji, cikadu *Reptalus quinquecostatus*. Identifikovano je još nekoliko vektora koji imaju manju ulogu u širenju uzročnika ove bolesti

Infektivni period:

- mesec dana (obično jun ili jul)
- odrasle jedinke vrste *Reptalus quinquecostatus* lete mesec dana, obično od sredine juna, hraneći se na šećernoj repi, s toga ukoliko su inficirane mogu tokom ishrane na repi preneti uzročnika bolesti i dovesti do širenja infekcije

Simptomi:

hloroza, uvenuće, pojava gumoze korena repe

S obzirom da inkubacioni period traje obično mesec dana, prvi simptomi se mogu opaziti u drugoj polovini jula ili avgusta meseca, manifestujući se gubitkom turgora u listovima tokom najtoplijeg dela dana. Simptomi su takođe praćeni hlorozom i nekrozom koje kreću sa oboda najstarijih listova. Vremenom celi listovi nekrotiraju što rezultira i njihovim odbacivanjem. Simptomi jasno počinju da budu uočljivi u julu/avgustu kada se javlja i venjenje korena kao i gumoza.

Truljenje repnog dela korena: infekcija gljivom *Macrophomina phaseolina*

Nakon što je infekcija fitoplazmom dovela do pojave gumoze korena, truljenje gumenih korenova obično nastupa tek kada je biljka u potpunosti odbacila lisnu rozetu, te može doći do potpunog truljenja korena i pre vađenja. Pored poznatih zemljišnih patogena (*Fusarium spp*, *Rhizoctonia solani*), *Macrophomina phaseolina* se smatra najvažnijim uzročnikom truleži korena šećerne repe u Srbiji.

Aktuelna situacija u Evropi: Hrvatska, Mađarska, Slovačka, Nemačka

Prisustvo gumoze šećerne repe potvrđeno je i u Evropi: u Hrvatskoj, Mađarskoj, Slovačkoj, Nemačkoj.

Moguće mere zaštite:

Osetljivost sortimenta je ispitana u ogledima sprovedenim u 2022 i 2023 godini. Za sada se nije izdvojila ni jedna toleranta sorta dok se procenat gumozne repe na različitim hibridima kretao od 18 do 80% u ogledima iz 2022, a od 52% do 96% u ogledima iz 2023 godine. Istraživanja koja za cilj imaju opisivanje efikasnih mera zaštite su još uvek u toku. Preliminarni rezultati dosadašnjih ogleda sa insekticidnim tretmanima su pokazali da insekticidni tretmani mogu smanjiti procenat zaražene repe a samim tim i trule repe, pravovremenim suzbijanjem cikada, u prvim danima nakon početka njihovog leta.

RIZOMANIJA

KOALA

- TIP SORTE: "Z"
- ROK VAĐENJA: rani/srednji
- PRINOS KORENA: srednji/visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: visok

RIZOMANIJA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

KOALA

Rizomanija	█
Rizoktonija	█
Cercospora	█ █ █ █ █
Nematode	█
Stres	█ █ █ █ █

RIZOMANIJA

OURAGAN

- TIP SORTE: "Z"
- ROK VAĐENJA: rani/srednji
- PRINOS KORENA: srednji/visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: visok

RIZOMANIJA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

OURAGAN

Rizomanija	█ █ █ █
Rizoktonija	█
Cercospora	█ █ █ █ █
Nematode	█
Stres	█ █ █ █ █

RIZOMANIJA

BORNEO

- TIP SORTE: "NZ"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: srednji/visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji/visok

RIZOMANIJA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

BORNEO

Rizomanija	█
Rizoktonija	█
Cercospora	█ █ █ █ █
Nematode	█
Stres	█ █ █ █ █

RIZOMANIJA & CERKOSPORA

SIOUX

- TIP SORTE: "NE"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: srednji/visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji

CERCOSPORA
TOLERANTNA

RIZOMANIA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

SIOUX

Rizomanija

Rizoktonija

Cercospora

Nematode

Stres

RIZOMANIA

HURRICANE

- TIP SORTE: "N"
- ROK VAĐENJA: srednji/kasni
- PRINOS KORENA: srednji/visok
- SADRŽAJ ŠEĆERA: srednji/visok

RIZOMANIA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

HURRICANE

Rizomanija

Rizoktonija

Cercospora

Nematode

Stres

Rezultati proizvodnje 2023.

PROIZVOĐAČ	SORTA	POVRŠINA (ha)	DATUM SETVE	DATUM VAĐENJA	DIGESTIJA (%)	PRINOS SRPS (t/ha)
Žarko Milašinović, S.Mitrovica	Spinner Smart	10.00	12.04.2023.	13-14.10.2023.	16.20	83.00
"OZZ Agronom Despotovo-Pivnice", Despotovo	Spinner Smart	61.80	31.03-11.04.2023.	13.09-18.09.2023.	15.42	70.35
Radovan Radovac, Dobrinci	OSO Smart	30.00	25.03.2023.	30.08.2023.	16.60	67.00
"Mitrosrem" AD, S.Mitrovica	Koala	30.00	20.03.2023.	10.09.2023.	17.20	73.00
Dušan Cvjetić, Lazarevo	Manitou	8.00	30.03.2023.	27.09.2023.	15.00	65.00
"Zlatna Polja" doo, Stanišić	Manitou	72.00	22.04.2023.	27.09.2023.	16.44	82.06
Sirig	Borneo	11.00	11.04.2023.	09.10.2023.	16.50	82.53
"Zlatna Polja" doo, Stanišić	Borneo	16.00	06.05.2023.	06.12.2023.	16.00	62.00
"Zlatna Polja" doo, Stanišić	Deseda	32.00	13.04.2023.	02.10.2023.	16.40	74.00

Rekord sezone

PROIZVOĐAČ	SORTA	POVRŠINA (ha)	DATUM SETVE	DATUM VAĐENJA	DIGESTIJA (%)	PRINOS SRPS (t/ha)
"Agro-Car" doo, Stanišić	Ouragan	40.00	26.03.2023.	25.11-10.12. 2023.	16.78	87.00

NOVA

RIZOMANIJA &
CERKOSPORA

DESEDA

RIZOMANIJA
TOLERANTNA

CERCOSPORA
TOLERANTNA

RIZOKTONIJA
TOLERANTNA

STRES
TOLERANTNA

NEMATODE
TOLERANTNA

PRIMED
SEEDS

NOVA GENETIKA ZA NOVE IZAZOVE!

Darko Maletić
General Manager
063/662-034

Milica Pungul Ladolež
Agroservice Manager
063/662-495

SES VANDERHAVE
sugar beet seed

